

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy Mgr. Ing. Radovana Havelce a soudců JUDr. Romana Fialy, Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Tomáše Rychlého, JUDr. Pavla Simona a Mgr. Jitky Zavřelové, rozhodl o návrhu **Okresního soudu v Hodoníně** na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Státním pozemkovým úřadem, Krajským pozemkovým úřadem pro Jihomoravský kraj a Ústředím Státního pozemkového úřadu**, a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Hodoníně pod sp. zn. 22 C 115/2024, o žalobě na nahrazení rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj ze dne 26. 9. 2023, čj. SPU 385945/2023 3360/92/1-RZN/2697, ve spojení s rozhodnutím Ústředí Státního pozemkového úřadu ze dne 12. 1. 2024, čj. SPU 018566/2024, žalobců: **a) H. S.- R., b) E. S., c) Ch. S.-S., d) E. S., e) R. M. B., f) G. W., g) A. G.**, všichni zastoupení JUDr. Ondřejem Rathouským, advokátem se sídlem Bělehradská 299/132, Praha 2, **h) Mag. G. S.-R.-R., a i) L. S.-R.-R.**, oba zastoupení Mgr. Magdalenou Dvořákovou Cilínkovou, advokátkou se sídlem Bolzanova 1615/1, Praha 1, a žalovaných: **1) Město Kyjov**, se sídlem Masarykovo náměstí 30/1, Kyjov, a **2) EG.D, a.s.**, IČO 28085400, se sídlem Lidická 1873/36, Brno,

t a k t o :

Návrh se **odmítá**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podáním doručeným dne 13. 8. 2024 zvláštnímu senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zvláštní senát“) navrhl Okresní soud v Hodoníně (dále jen „navrhovatel“ či „okresní soud“), aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“), který „*měl vzniknout mezi civilním soudem (rozhodujícím podle části třetí o. s. ř.) a správním orgánem (pozemkovým úřadem) který měl podle názoru navrhovatele povinnost podat návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu (avšak tak neučinil)*“.

[2] Z návrhu na zahájení kompetenčního sporu, ze spisu okresního soudu sp. zn. 22 C 115/2024 vyplynulo následující.

[3] Státní pozemkový úřad, Krajský pozemkový úřad pro Jihomoravský kraj rozhodnutím ze dne 26. 9. 2023, čj. SPU 385945/2023 3360/92/1-RZN/2697, v řízení o

vydání nemovitostí dle § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“), zamítl návrh žalobců na vydání pozemků PK st. 176 zastavěná plocha o výměře 594 m² s domem č. p. XA v k. ú. K. u K., nyní dle KN pozemky či části pozemků p. č. XA ostatní plocha - ostatní komunikace, p. č. XB zastavěná plocha a nádvoří, p. č. XC zastavěná plocha a nádvoří, p. č. XD zastavěná plocha a nádvoří, vše v k. ú. K. u K., PK st. 95/2 zastavěná plocha o výměře 632 m² s domem č. p. XB, PK st. 607 zastavěná plocha o výměře 680 m² s domem č. p. XC a PK st. 87 zastavěná plocha o výměře 9413 m² s domem č. p. XD, vše v k. ú. K., nyní dle KN pozemky či části pozemků p. č. 3126/1 ostatní plocha - zeleň, p. č. 3126/2 ostatní plocha - zeleň, p. č. 4321 ostatní plocha - ostatní komunikace, p. č. 4322 ostatní plocha - ostatní komunikace, p. č. 4127 ostatní plocha - ostatní komunikace, p. č. 4125 ostatní plocha - ostatní komunikace, p. č. 627/5 ostatní plocha - jiná plocha, p. č. 627/4 ostatní plocha - jiná plocha, p. č. 4123 ostatní plocha - jiná plocha, st. 2668 zastavěná plocha a nádvoří, st. 95/2 zastavěná plocha a nádvoří, st. 2547 zastavěná plocha a nádvoří, st. 607 zastavěná plocha a nádvoří, st. 4422 zastavěná plocha a nádvoří, st. 87/4 zastavěná plocha a nádvoří, vše v k. ú. K. (dále jen „předmětné nemovitosti“), z důvodu věcné nepříslušnosti s odůvodněním, že označené pozemky nejsou zemědělskými pozemky ve smyslu § 1 a § 30 zákona o půdě. K odvolání žalobců Ústředí Státního pozemkového úřadu rozhodnutím ze dne 12. 1. 2024, čj. SPU 018566/2024, zamítlo odvolání žalobců a potvrdilo rozhodnutí Státního pozemkového úřadu.

[4] Krajský soud v Brně (jako soud rozhodující ve správním soudnictví) usnesením ze dne 4. 4. 2024, čj. 62 A 25/2024-59, odmítl žalobu proti rozhodnutí Ústředí Státního pozemkového úřadu ze dne 12. 1. 2024, čj. SPU 018566/2024, a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění svého rozhodnutí krajský soud konstatoval, že „z žalobou napadeného rozhodnutí a jemu předcházejícího prvostupňového rozhodnutí je zřejmé, že se správní orgány zabývaly charakterem pozemků, na které se vztahuje uplatněný nárok, a odůvodnily, proč se dle jejich názoru nejedná o zemědělské pozemky ve smyslu § 1 a § 30 zákona o půdě“, že „správní orgány v řízení zjišťovaly, co je právem, a jedná se tudíž o právní věc, která vyplývá z občanskoprávních vztahů“ a že „v otázce posouzení, zda se na konkrétní pozemky vztahuje zákon o půdě, je dána pravomoc soudů v občanském soudním řízení (srov. např. usnesení NS sp. zn. 28 Cdo 113/2020, a tam odkazovaná judikatura)“. Proto žalobu odmítl podle § 46 odst. 2 s. ř. s. a poučil žalobce o možnosti podat do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení k místně příslušnému okresnímu soudu žalobu podle občanského soudního řádu.

[5] Žalobci proto dne podali 7. 5. 2024 u okresního soudu žalobu na nahrazení rozhodnutí Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj ze dne 26. 9. 2023, čj. SPU 385945/2023 3360/92/1-RZN/2697, ve spojení s rozhodnutím Ústředního Státního pozemkového úřadu ze dne 12. 1. 2024, čj. SPU 018566/2024 (tj. žalobu podle části páté o. s. ř.), tak, že na předmětné nemovitosti se vztahuje režim zákona o půdě. Z důvodu procesní opatrnosti podali žalobci dne 20. 5. 2024 k Okresnímu soudu v Hodoníně též žalobu vedenou pod sp. zn. 22 C 123/2024, jíž se domáhají určení vlastnického práva k předmětným nemovitostem (jde tedy o žalobu dle části třetí o. s. ř.) a současně požádali o spojení s řízením vedeným u téhož soudu pod sp. zn. 22 C 115/2024.

[6] Okresní soud (ve věci vedené pod sp. zn. 22 C 115/2024) v návrhu na rozhodnutí kompetenčního sporu poukázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2016,

pokračování

sp. zn. III. ÚS 3567/14, z něhož dovozuje, že „*ve věci nastal (pozitivní) kompetenční konflikt mezi civilním soudem rozhodujícím dle části třetí o. s. ř. a správním orgánem (pozemkovým úřadem), který měl povinnost podat návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu podle zákona o rozhodování některých kompetenčních sporů, avšak neučinil tak*“. Podle bodu 24 nálezu je kompetenční konflikt v tomto typu věci specifický tím, že pravomoc toho kterého orgánu veřejné moci se odvíjí od předběžného posouzení, zda uplatněný nárok spadá pod zákon o půdě nebo zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích (dále jen „zákon o mimosoudních rehabilitacích“), tedy od věcné působnosti těchto zákonů. Proto předpokladem pro zodpovězení otázky pravomoci je nejprve věc posoudit na základě hmotněprávních norem upravujících otázku právní povahy restituovaného majetku. Navrhovatel dále odkázal na body 25 až 30 odůvodnění nálezu, v nichž Ústavní soud upozorňuje na určitou procesní asymetrii, kterou zákonodárce jednoznačně nevyřešil. Hypoteticky tedy může pozemkový úřad dospět k závěru, že nárok na vydání nemovitostí nespadá pod skutkovou podstatu subsumovatelnou pod zákon o půdě, ale měl by být posouzen v režimu zákona o mimosoudních rehabilitacích, až ve chvíli, kdy lhůta k uplatnění nároku podle tohoto zákona žalobou k obecnému soudu podle části třetí o. s. ř. již marně uplyne. Zákon o půdě totiž nespojuje s podaným návrhem účinky podání žaloby podle zákona o mimosoudních rehabilitacích, a tedy dospěje-li pozemkový úřad k závěru, že nemá k rozhodování pravomoc (věcnou příslušnost), návrh automaticky nepostupuje obecnému soudu. Navrhovatel si je vědom úskalí a limitů hmotněprávní a procesněprávní úpravy, která v souzené věci přinejmenším *prima facie* nenabízí ústavně konformní řešení, stejně tak si uvědomuje, že pozemkový úřad o nároku žalobců již rozhodl, a může být předmětem diskuze, zda je podání návrhu ke zvláštnímu senátu v této fázi řízení na místě, zda může mít pro původní žalobce praktický smysl anebo relevantní dopad do jejich právní sféry, případně zda nevytváří v jiném směru ještě obtížněji řešitelný procesní rébus, či paradoxní situaci, kdy zvláštní senát vysloví pravomoc civilního soudu, který bude rozhodovat pouze v jiném procesním režimu, tj. podle části třetí o. s. ř., nikoli podle části páté o. s. ř. Navrhovatel zároveň odkázal na nosnou myšlenku vyslovenou Ústavním soudem v bodě 35 cit. nálezu, že kompetenční konflikt je třeba řešit stanoveným postupem, a pokud se tak nestalo, dochází k porušení základních práv (žalobců). Proto navrhovatel dospěl k přesvědčení, že pochybnost o rozhodovací pravomoci orgánů veřejné moci (tj. civilního soudu rozhodujícího podle části třetí o. s. ř. na straně jedné, a pozemkového úřadu, potažmo civilního soudu rozhodujícího podle části páté o. s. ř. na straně druhé) existuje i v souzené věci. Týká-li se výroku usnesení, kterým má zvláštní senát o tomto návrhu rozhodnout, odkazuje navrhovatel na bod 24 cit. nálezu a dovozuje, že je-li předpokladem pro zodpovězení otázky pravomoci toho kterého orgánu veřejné moci posouzení právní povahy restituovaného majetku podle hmotněprávních norem, pak podle jeho názoru nelze v této fázi podobu rozhodnutí zvláštního senátu předjímat, a navrhovatel ji proto nechává na uvážení soudu.

[7] Zvláštní senát se nejprve zabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o kompetenčním sporu, přičemž vycházel z následujících skutečností a úvah:

[8] Podle § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb., se podle tohoto zákona postupuje při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc nebo věcnou příslušnost (dále jen „pravomoc“) vydat rozhodnutí, jehož stranami jsou soudy a orgány moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy.

[9] Z ustanovení § 1 odst. 2 téhož zákona plyne, že kompetenčním sporem je buď spor, ve kterém si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž již druhá strana vydala pravomocné rozhodnutí (pozitivní kompetenční spor), anebo spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků (spor negativní).

[10] Takto vymezené kompetenční spory projednává a rozhoduje zvláštní senát (srov. § 2 odst. 1 tohoto zákona). Ten pak rozhodne, kdo je příslušný vydat rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení (§ 5 odst. 1 téhož zákona).

[11] Esenciální podmínkou pro to, aby byla založena pravomoc zvláštního senátu, je tedy existence kompetenčního sporu.

[12] V nálezu ze dne 13. 12. 2016, sp. zn. III. ÚS 3567/14, se Ústavní soud vyjádřil k otázce věcné působnosti zákona o půdě a zákona o mimosoudních rehabilitacích, přičemž uvedl, že pravomoc toho kterého orgánu veřejné moci se odvíjí od toho, zda uplatněný nárok spadá pod zákon o mimosoudních rehabilitacích, anebo zákon o půdě (půjde o zvláštní případ tzv. kauzální pravomoci). Proto předpokladem pro zodpovězení otázky pravomoci je nejprve věc posoudit na základě hmotněprávních norem upravujících otázku právní povahy restituovaného majetku. Teprve poté je možno dospět k závěru o tom, který orgán veřejné moci je kompetentní k rozhodnutí ve věci předmětných pozemků. K základním prvkům vymezení kompetence (kdo je oprávněn rozhodovat, jakým postupem a s jakým právním účinkem) přistupuje další zvláštnost, tj. způsob (forma) rozhodování pozemkového úřadu v porovnání se soudem (odlišnosti postavení, procedury, účinku). O určitou „procesní asymetrii“ jde podle Ústavního soudu proto, že dospěl-li pozemkový úřad k závěru, že uplatněný nárok nespadá pod skutkovou podstatu subsumovatelnou pod zákon o půdě, neměl podaný návrh účinky žaloby podle zákona o mimosoudních rehabilitacích (a oprávněným osobám mohla marně uplynout lhůta k uplatnění nároku podle tohoto zákona). Tato otázka (včetně možného názorového střetu mezi dvěma senáty Ústavního soudu) však není z hlediska posuzované problematiky podstatná, význam má procesní způsob, jakým pozemkový úřad o uplatněném nároku rozhoduje, tedy že ve výroku svého rozhodnutí vysloví, že oprávněné osoby nejsou vlastníky věci, i když shledá, že daná právní věc nespadá pod zákon o půdě. *Prima facie* se může jevit, že takovéto rozhodnutí je rozhodnutím ve věci samé, tak tomu ovšem není. Je totiž třeba vzít v úvahu poněkud specifickou legislativní techniku, kdy se v obou případech rozhoduje z procesního hlediska stejným způsobem. Odmítnutí rozhodovací kompetence v meritu věci, byť by mu předcházelo dokazování a posouzení z hlediska norem hmotného práva, zásadně nemůže být považováno za zamítavé meritorní rozhodnutí. Při zjišťování skutečného obsahu výroku (resp. jeho procesní či věcné povahy) rozhodnutí je nutno přihlédnout k jeho odůvodnění (k tomu srov. i odůvodnění usnesení zvláštního senátu ze dne 8. 1. 2025, čj. Konf 6/2024-10).

[13] Rovněž zvláštní senát poukazuje na skutečnost, že Ústavní soud v citovaném nálezu neuložil obvodnímu soudu povinnost podat zvláštnímu senátu návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu. Pouze konstatoval, že jde „*primárně o problematiku střetu pravomoci obecného soudu a správního orgánu, a to v podobě kladného (pozitivního) kompetenčního konfliktu*“, a dále že tento konflikt „*bylo třeba řešit 'stanoveným postupem', tj. na základě*

pokračování

zákona č. 131/2002 Sb., kde příslušným orgánem je zvláštní senát, který však v dané věci nerozhodl, neboť mu návrh na zahájení řízení podle § 3 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb. nebyl podán. Z tohoto důvodu nemohly obecné soudy v řízení o žalobě pro zmatečnost posuzovat otázku, zda pozemkový úřad, potažmo obecné soudy rozhodující podle části páté občanského soudního řádu měly pravomoc o restitučním nároku uplatněném podle zákona o půdě (věcně) rozhodnout. To znamená, že ve věci, ve které byla podána žaloba pro zmatečnost, nebylo postaveno najisto, zda vůbec náležela do pravomoci soudu [§ 229 odst. 1 písm. a) o. s. ř.], jestliže o této otázce nebylo kompetentním orgánem rozhodnuto, ač tomu tak mělo být.“ Ústavní soud tedy jen shrnul, že ačkoli v jím posuzované věci měl být návrh podle zákona č. 131/2002 Sb. podán (dle názoru Ústavního soudu), nestalo se tak (srov. také usnesení zvláštního senátu ze dne 21. 3. 2018, čj. Konf 20/2017-35, a ze dne 24. 10. 2024, čj. Konf 15/2023-44).

[14] Zvláštní senát rozhoduje pouze kompetenční spory o pravomoc nebo věcnou příslušnost. Pozitivním kompetenčním sporem je přitom spor, ve kterém si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž bylo druhou stranou vydáno pravomocné rozhodnutí. Účelem zřízení zvláštního senátu je řešit procesní podmínku řízení o věci, nikoli rozhodnout v jejím merit. Návrh na zahájení kompetenčního sporu není zvláštním opravným prostředkem (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 21. 3. 2018, čj. Konf 20/2017-35).

[15] V nyní posuzované věci byl návrh žalobců na vydání předmětných nemovitostí rozhodnutím Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj ze dne 26. 9. 2023, čj. SPU 385945/2023 3360/92/1-RZN/2697, ve spojení s rozhodnutím Ústředí Státního pozemkového úřadu ze dne 12. 1. 2024, čj. SPU 018566/2024, zamítnut z důvodu věcné nepřislušnosti s odůvodněním, že označené pozemky nejsou zemědělskými pozemky ve smyslu § 1 a § 30 zákona o půdě. Žalobci poté podali správní žalobu, která byla Krajským soudem v Brně (jako soudem rozhodujícím ve správním soudnictví) odmítnuta podle § 46 odst. 2 s. ř. s. Žalobci následně podali žalobu, jíž se domáhají nahrazení rozhodnutí obou správních orgánů tak, že na výše specifikované pozemky se vztahuje režim zákona o půdě, tedy žalobu v režimu podle části páté o. s. ř. Aby se jednalo o kompetenční spor, k jehož řešení je povolán zvláštní senát, muselo by jít o spor mezi soudem na straně jedné a exekutivním orgánem na straně druhé, nebo soudem rozhodujícím v občanskoprávním řízení na straně jedné a soudem rozhodujícím ve správním soudnictví na straně druhé. V řízení podle části páté o. s. ř. nejde o přezkum rozhodnutí správního orgánu (a tedy o správní soudnictví jako kontrolu veřejné správy), ale v principu jde o to, že civilní soud projedná na základě žaloby celou věc znovu a rozhodne o ní pořadem práva (žalobu odmítne, zamítne, řízení zastaví, vydá rozsudek ve věci, kterým nahradí výrok správního rozhodnutí), byť s některými procesními odchylkami.

[16] Jen pro úplnost zvláštní senát dodává, že si je vědom svého usnesení ze dne 4. 5. 2022, čj. Konf 20/2021-7, v němž v konstatoval, že „shledá-li soud v řízení vedeném dle části páté o. s. ř., že rozhodnutí jiného orgánu vydané ve věci, která má být soudem v tomto řízení znovu projednána, je nicotné, neboť věc spadá do pravomoci soudů v občanském soudním řízení, podá zvláštnímu senátu zřízenému dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, návrh na rozhodnutí kompetenčního sporu podle § 1 odst. 1 písm. a) tohoto zákona“. V nyní posuzované věci (vedené pod sp. zn. 22 C 115/2024) však soud rozhodující v řízení podle části třetí o. s. ř. nevystupuje a navrhovatel jako soud rozhodující v řízení podle části páté o. s. ř. ve svém návrhu na řešení kompetenčního sporu pouze cituje vybrané

pasáže nálezu Ústavního soudu ve věci sp. zn. III. ÚS 3567/14, aniž by však zaujal právní názor k otázce vlastní pravomoci věc projednat a rozhodnout. Proto nyní neexistuje důvod, pro který by měl do věci vstupovat zvláštní senát.

[17] Vzhledem k uvedeným skutečnostem je zřejmé, že kompetenční spor nyní neexistuje. Zvláštnímu senátu nezbylo, než návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu odmítnout [§ 4 zákona č. 131/2002 Sb., a § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. března 2025

Mgr. Ing. Radovan Havelec v. r.
předseda zvláštního senátu

Za správnost vyhotovení:
Šárka Hovorková